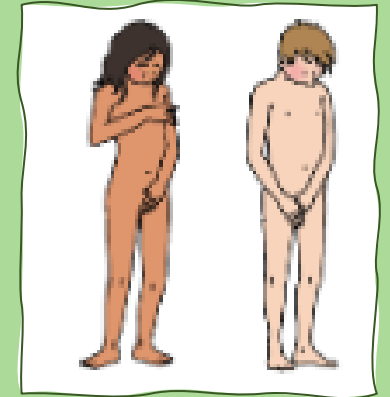

Bloos je van bloot?

In deze les hebben we het over verschillende normen en gewoontes rondom bloot zijn, privacy en acceptabele kleding. Ook bespreken we met elkaar dat dit per situatie kan verschillen en dat je eigen beeld hiervan ook kan veranderen in de puberteit.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ In welke situaties zien mensen jou bloot?
- ☉ Hoe gaat dit bij ons thuis? Zien je familieleden je wel eens bloot? Zie je je eigen vader en moeder wel eens bloot? En je broers en zussen?
- ☉ Schaam je je wel eens als anderen je bloot zien? Wie mag jou wel en niet bloot zien?
- ☉ Vind je het spannend om iemand bloot te zien? Heb je wel eens iemand bloot gezien? Hoe vond je dat? Was dat in het echt of op internet of tv?
- ☉ Hoe vind je het om met klasgenoten te douchen na het sporten? Is het anders als jongens en meisjes gemengd douchen of als ze dat apart van elkaar doen?
- ☉ Wat is schaamte? Wanneer schaam jij je wel eens? Schaam je je ook weleens als je naakt bent?

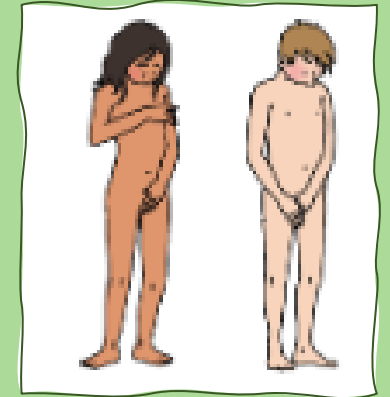
Boekentip:

Seks en zo. Robie H. Harris, Gottmer Uitgevers Groep, 2021

De geslachtsdelen

In deze les hebben we het over de geslachtsdelen en de namen die we daarvoor gebruiken, we bespreken de belangrijkste verschillen tussen jongens en meisjes en we bespreken met elkaar de afspraken over gepast woordgebruik.

Voor dit onderwerp zijn de boekjes die hieronder staan fijn om te gebruiken. In deze boekjes wordt informatie gegeven over de geslachtsdelen en over hoe je deze kan noemen.

U kunt hier verder met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ Welke woorden ken jij voor de verschillende geslachtsdelen? Wat vind je prettige en minder prettige woorden?
- ☉ Hoe noemen we de geslachtsdelen hier thuis? Vind je dat de goede woorden?
- ☉ Wat zijn de verschillen tussen de geslachtsdelen van jongens en meisjes?
- ☉ Wat verandert er aan het jongenslichaam in de puberteit?
- ☉ Wat verandert er aan het meisjeslichaam in de puberteit?
- ☉ Wat is schaamhaar? Moet je je daarvoor schamen?

Boekentip:

Seks en zo. Robie H. Harris, Gottmer Uitgevers Groep, 2021

Hier komen de baby's vandaan! David Vlietstra, Clavis, 2020

Gezocht: een vriend

In deze les hebben we het over vriendschap, wat er belangrijk is in een vriendschap en waarom vrienden belangrijk zijn. Ook bespreken we het bevriend zijn met kinderen die minder op je lijken en hebben we het over online vriendschappen.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Wat is vriendschap? Wie is jouw vriend? Wat doe je graag met je beste vriend/vriendin?
- ⌘ Wanneer is iemand een goeie vriend?
- ⌘ Als je meer vrienden hebt: doe je met alle vrienden hetzelfde of zijn er verschillen?
- ⌘ Is het belangrijk dat je op elkaar lijkt of is het juist fijn dat jullie van elkaar verschillen? Vertel eens waarom je dat vindt?
- ⌘ Hoe start je een vriendschap met iemand?
- ⌘ Waarom is het fijn om vrienden te hebben?
- ⌘ Zijn online vrienden hetzelfde als offline vrienden? Deel je online hetzelfde met vrienden als met offline vrienden?

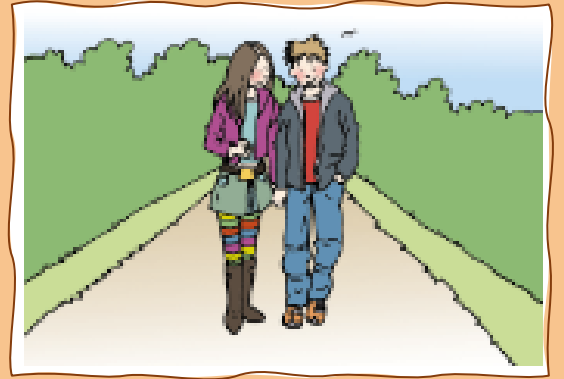
Boekentip:

Hoe maak ik een vriend? – Evelien de Vlieger (2018)

Verliefd

In deze les hebben we het over verliefdheid en dat die gevoelens leuk en lastig kunnen zijn. We bespreken dat je op verschillende mensen verliefd kan worden en ook bespreken we hoe je kan laten zien dat je verliefd bent.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ⌘ Hoe voelt verliefd zijn? Wat betekent verliefd zijn?
- ⌘ Ben je weleens verliefd (geweest)? Hoe voelt dat? Is dat altijd leuk of is het ook weleens vervelend?
- ⌘ Wat doen mensen als ze verliefd zijn op elkaar?
- ⌘ Op wie kan je verliefd worden? Kan je ook verliefd worden op iemand van je eigen geslacht? En kan je verliefd worden op iemand van een andere cultuur?
- ⌘ Hoe laat je iemand merken dat je verliefd bent? Vraag je dan gelijk verkering?

Boekentips:

Hoe overleef ik een gebroken hart? - Francine Oomen (2011)

Hoe overleef ik mijn eerste zoen? - Francine Oomen (2013)

Verschillende soorten relaties

In deze les hebben we het over verschillende soorten relaties en gezinsvormen en dat het belangrijk is daar respectvol mee om te gaan. Ook leren de leerlingen dat niet in elk land iedereen vrij zijn partner kan kiezen.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☉ Welke soorten relaties zijn er?
- ☉ Welke relatie komt het meest voor of ken je het best? Welke relaties bestaan er ook, maar zie je minder vaak?
- ☉ Vind jij dat mensen moeten trouwen als ze een relatie hebben?
- ☉ Mag iedereen met elkaar trouwen?
- ☉ Zou jij later met iemand een relatie willen hebben?
- ☉ Zou je ook willen trouwen? En zou je kinderen willen?

Boekentips:

Wat is familie? - Kolet Janssen (2005)

Hoe overleef ik met/zonder gescheiden ouders? - Francine Oomen (2015)

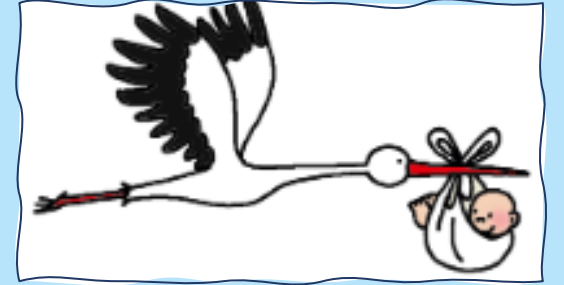
Een cavia en twee moeders - Pieter Felles (2018)

Hoe bedoel je? - Elsbeth de Jager (2016)

Het ontstaan en de geboorte van een baby

In deze les hebben we het over voortplanting, zwangerschap en geboorte. De leerlingen leren hoe een vrouw zwanger kan raken en ook leren ze dat niet iedereen zwanger kan worden.

Voor dit onderwerp zijn de boeken die hieronder staan fijn om te gebruiken. In deze boeken wordt de voortplanting, zwangerschap en geboorte duidelijk uitgelegd.

Daarnaast kunt u over dit onderwerp 'kletsen' met uw kind aan de hand van de volgende vragen:

- ⌘ Weet je waar baby's vandaag komen?
- ⌘ Waarom worden baby's geboren? Hoe worden baby's gemaakt?
- ⌘ Wat gebeurt er als het niet lukt om zwanger te raken maar je dat wel graag wil?
- ⌘ Kunnen twee vrouwen of twee mannen ook met elkaar een kind krijgen?
- ⌘ Hoe komt de baby uit de buik?

Boekentips:

Seks en zo. - Robie H. Harris, Gottmer (2021)

Seks, hoe voelt dat? - Kolet Janssen & Klaas Verplancke (2017)

Het grote wonder - Lars Hamberger & Lennart Nilsson (2018)

Hier komen de baby's vandaan! - David Vlietstra (2020)

Hoe zeg ik ja of nee?

In deze les hebben we het over het uiting geven aan grenzen, over wat je moet doen in een onveilige, grensoverschrijdende situatie. Ook bespreken we wie je in vertrouwen kan nemen als je in een onveilige of onprettige situatie bevindt.

U kunt hier met uw kind over 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- ☞ Hoe kan je naar een prettig of niet prettig gevoel luisteren? Hoe maak je aan anderen duidelijk dat je dat gevoel hebt?
- ☞ Hoe zou jij je voelen als een ander je dwingt of overhaalt om iets te doen wat jij niet prettig vindt?
- ☞ Wie zou jij in vertrouwen nemen als er iets is gebeurd wat jij niet prettig vindt? Hoe kan je dan om hulp vragen? Hoe kan je aan iemand anders merken of diegene een aanraking of een situatie prettig vindt?
- ☞ Heb jij weleens een onprettige situatie meegemaakt? Hoe ga je daar dan mee om?
- ☞ Wanneer gaat iets over de grens?

Boekentips:

Nee! - Sanderijn van der Doef & Marian Latour (2009)

Ik zeg nee en da's oké - Nathalie Depoorter (2023)

Dat nare gevoel - Martine Delfos (2011)

De baas over je lijf - Melanie Meijer & Iva Bicanic (2015)

Seksueel over de grens

In deze les hebben we het over seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik. Ook bespreken we met elkaar hoe je ermee omgaat als volwassenen vreemde (seksuele) vragen aan je stellen (online of offline).

Seksueel grensoverschrijdend gedrag kan een lastig thema zijn om te bespreken met uw kind. Het kan helpen om één van de onderstaande boeken te gebruiken om dit thema te bespreken. Zo kunt u aan de hand van het verhaal bepaalde vragen stellen aan uw kind.

U kunt dan vragen stellen, zoals:

- ☉ Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?
- ☉ Waarom is het grensoverschrijdend? Wat maakt dat het over de grenzen gaat?
- ☉ Weet je voorbeelden van seksueel grensoverschrijdend gedrag?
- ☉ Wie kan je om hulp vragen als je te maken krijgt met seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Boekentips:

Ik zeg nee en da's oké - Nathalie Depoorter (2023)

Blijf van me af! - Martine Delfos (2012)

Dat nare gevoel - Martine Delfos (2011)

De baas over je lijf - Melanie Meijer & Iva Bicanic (2015)

